

komen, dat we bij ons eigen onderzoek arbeidden in het geloof, dat de Schrift Gods Woord is en dat we dit verstonden naar het zelfgetuigenis der Schrift¹³), we kunnen thans met zulke verklaringen niet meer volstaan en zijn genoodzaakt dieper op de kwestie in te gaan. Hoe staat het met de bevooroordeeldheid bij de exegese?

Nu is het waarlijk niet alleen in de wiskunde zo, dat de wijze, waarop men een probleem stelt, ten dele of zelfs geheel zijn oplossing bepaalt. Als we over bevooroordeeldheid bij de exegese spreken, hebben we ons duidelijk voor den geest te halen, wat we willen weten.

Vragen we, mag de exegese bevooroordeeld zijn, dan onderstellen we, dat ze het niet mag zijn en komen we in strijd met het reeds onder ons vaststaande feit, dat ze het altijd is. De vraag, is de exegese bevooroordeeld, heeft dan ook geen recht van bestaan. We ontwaren in onze dagen, dat de uitlegging bepaalde richtlijnen volgt, aan welker juistheid we twijfelen. Daaruit volgt de vraag: gaat men niet te ver? Zijn hier niet gevaren te vermijden? En we stellen het probleem het meest juist aldus: In hoeverre mag de exegese zich door vooroordelen laten beheersen?

Om het grote belang van de zaak tracht ik nog op een andere wijze duidelijk te maken, welke kwestie in geding is. Enerzijds kunnen we aansluiten bij het vaak bewezene, dat elke exegeet met bepaalde vooronderstellingen tot de Schrift gaat en we schromen niet te verklaren, dat onze vooronderstelling deze is, dat we de Schrift houden voor het Woord Gods. De Bijbel is Gods Woord. Maar aan den anderen kant begeren we juist, omdat we ons aan de Schrift onderwerpen, de Schrift recht en zuiver te verstaan en zullen we al het mogelijke doen, om niet onze gedachten in de Schrift te brengen en daartoe reken ik ook, een uitgangspunt vooral niet zo te kiezen, zo te verstaan of zo te gebruiken, dat we reeds, eer we beginnen uit te leggen, met de Schrift in strijd zijn. Nog anders gezegd, nu we de Schrift naar haar zelfgetuigenis, dat we niet ter zijde kunnen stellen zonder het gezag, dat de Schrift van ons eist, te schenden, houden voor het Woord van God, willen we ook de volle consequentie daarvan aanvaarden. Hier past slechts één beperking en die is, dat we het menselijk consequenties-trekken niet al te hoog aanslaan, doch ook daarbij uitgaan van, rekening houden met wat de Schrift zelf ons leert. In het voorbijgaan merk ik op, dat u reeds hier een cirkelredenering hoort, waarover ik straks nader heb te spreken. We stellen dus voorlopig vast, dat vooroordeel in de exegese noodzakelijk is èn, omdat het bij ons mensen niet anders kan èn, omdat we niet met de Schrift zelf in strijd mogen komen, maar